

MINH GIÁC THIỀN SƯ NGŨ LỤC

QUYỂN 3

Sư nêu, Đức Sơn dạy chúng rằng: Đêm nay không lời đáp, người hỏi cho ba mươi gậy. Bấy giờ có Tăng ra lễ bái. Sơn bèn đánh. Tăng nói: Con chưa hỏi.

Đức Sơn nói: Ông là người ở đâu?

Tăng thưa: Người Tân La.

- Chưa giã đập lên mạn thuyền đáng cho ba mươi gậy.

Pháp Nhãn nói lên: Đại Tiểu Đức Sơn lời nói chặt làm hai mảnh đạo viên minh. Đại Tiểu Đức Sơn “đầu rỗng đuôi rắn”.

Đức Sơn nói: Hai lão túc tuy khéo cắt dài phụ ngắn, bỏ nặng theo nhẹ, muốn thấy Đức Sơn cũng chưa có thể. Vì sao Đức Sơn cũng như nằm uy quyền bên ngoài, có kiếm đáng chém không chém, không với lấy loạn ấy. Mọi người có biết tăng Tân La không? Chỉ là gã mù đánh cột trụ.

Nêu Tuyết Phong ngày nọ phổ thỉnh, tự gánh một bó mây, giữa đường gặp một vị Tăng, Phong bèn ném bó mây xuống. Tăng định nhặt lấy, Phong liền đập té nhào. Trở về nói lại cho Trường Sinh nghe: Ta ngày nay đập một vị Tăng thật là vui.

Trường Sinh nói: Hòa thượng thay thế vị Tăng này vào Niết-bàn đường mới được Phong bèn thôi đi.

Đức Sơn nói: Trường Sinh giống như người nhà phía đông chết thương dùm nhà phía tây, cũng đáng cho một đập.

Bách Trượng tái tham vấn. Đến phiên Sư đứng hầu bên Mã Tổ.

Tổ đưa mắt nhìn cây phát trần dưới góc giường Thiền.

Bách Trượng hỏi: Ngay đây dùm hay lia đây dùm?

Tổ hỏi: Về sau ông mở miệng, sẽ lấy cái gì cho người?

Bách Trượng lấy cây phát trần dựng đứng lên.

Tổ bảo: Ngay đây dùm hay lia đây dùm?

Bách Trượng đem phát trần để lại chỗ cũ.

Tổ bèn hét, Bách Trượng điếc tai ba ngày.

Sơn nói: Chư Thiên Đức kì quái. Như người nay bày ra pháp rất nhiều; người nghiên cứu nguồn gốc thì rất ít. Tóm lại nói Bách Trượng nhờ hết mà đại ngộ. Còn đầu mối cũng không nhưng giống như dao nhọn, Ngư Lỗ sai lầm nếu là gã mất sáng đối ông ta một chút cũng không được. Chỉ như Mã Tổ nói: Về sau này ông mở miệng lấy gì cho người.

Bách Trượng dựng đứng phát trần như sâu bọ chống cự lại cây gỗ hay là thốt trác cùng thời. Mọi người muốn biết điếc tai ba ngày không? Giống như đốt vàng ròng đáng không đổi sắc.

Nêu Sùng Thọ chỉ cái ghế nói: Biết được khắp vòng cái ghế có dư.

Vân Môn nói: Biết được cái ghế, trời đất sai khác.

Đức Sơn nói: Đầm rộng núi sâu đáng ra có thể phục được báo.

Nêu Vĩnh Gia đại sư đến Lục Tổ nhiều quanh thiền sàng ba vòng, động tích trượng một cái rồi đứng im.

Tổ nói: Phạm là Sa-môn có đủ ba ngàn cai nghi, tám vạn tế hạnh. Đại Đức từ phương nào đến, mà đại ngã mạn vậy?

Sư bèn hét, rồi nói: Nếu lúc ấy hét được một tiếng khởi thấy đầu rồng đuôi rắn. Lại nêu tiếp. Nhiều quanh thiền sàng ba vòng động tích trượng một cái rồi đứng im, Thay Tổ Sư nói: “Chưa đến Tào Khê, cho ông ba mươi gậy”.

Nêu Ngưỡng Sơn chỉ Tuyết Sư Tử nói: Có người nào qua được sắc này không?

Vân Môn nói: Lúc ấy bèn xô ngã.

Ngưỡng Sơn nói: Chỉ hiểu xô ngã mà không thể đỡ dậy.

Nêu Hương Nghiêm nói: Như người trên cây miệng cắn cành tay chân lơ lửng. Dưới cây có người hỏi Tây lai ý, không đáp thì (phụ câu hỏi). Còn đáp lại thì mất mạng. Vậy thì phải đối đãi làm sao?

Thượng tòa Hổ Đầu nói: Lên cây thì không hỏi. Dưới cây xin Hòa thượng nói cho.

Hương Nghiêm cười khà khà.

Đức Sơn nói: Trên cây nói thì dễ, dưới cây nói thì khó. Lão Tăng lên cây hãy hỏi đi.

Nêu Tăng hỏi Lỗ Tổ: Thế nào là không nói lời?

- Miệng ông ở đâu?

- Con không có miệng.

- Lấy gì để ăn cơm?

Tăng không nói được.

Sư nói như đánh vào xương sống, gã chèo thuyền mở miệng rồi ngậm không được, ngậm rồi mở không được.

Nêu Tăng hỏi tuyết Phong: Khe suối khi lạnh thì thế nào?

- Trùng mắt không thấy.

Tăng hỏi: Uống thì thế nào?

- Không từ miệng vào?

Tăng đến Triệu Châu thưa hỏi.

Triệu Châu nói: Không thể từ trong lỗ mũi vào.

Tăng hỏi Triệu Châu: Khe suối khi lạnh thời thế nào?

- Khổ?

- Uống thì thế nào?

- Chết.

Tuyết Phong nghe vậy nói: “Triệu Châu Cổ Phật.”

Từ đây không trả lời.

Đức Sơn nói: Trong chúng đều nói, Tuyết Phong không ra thì Tăng vẫn đầu, cho nên Triệu Châu không chịu, Như lãnh hội lời nói này thì rất phục cổ nhân. Tuyết Phong thì không vậy. Chặt đỉnh cắt sứt bốn phận Tông sư, thì thấp bằng cao khó làm tác giả.

Nêu Tăng hỏi Hòa thượng Tây Đường: Có hỏi có đáp, khách chủ xưa nay rõ ràng. Không hỏi không đáp thì thế nào?

Tây Đường đáp: Sợ sáng lại đi đâu?

Tăng hỏi Trường Khánh: Có hỏi có đáp khách chủ xưa nay như vậy, không hỏi không đáp là thế nào?

“Tương phùng tận đạo hưu quan khứ

Lâm hạ hà tăng kiến nhất nhân.”

(Gặp nhau lại nói thôi quan đi.

Dưới rừng đâu từng thấy một người.)

Sơn nói: Sao không cùng bốn phận cỏ rác.

Nêu Lâm Tế dạy chúng: Ta ở với Tiên sư ba lần ăn sáu mươi gậy như cành cây chổi cứ quét, như nay suy nghĩ liền ăn gậy, ai là người hạ thủ.

Tăng ra giữa chúng nói: Con hạ thủ.

Lâm Tế đưa gậy cho Tăng, Tăng định lấy Sư bèn đánh.

Sư nói: Chỗ buông của Lâm Tế thật nguy, thu lại rất nhanh.

Nêu ngày nọ Khâm Sơn thượng đường đưa nắm tay lên rồi mở ra nói: Mở tức là bàn tay, nắm ngón so le.

Sư nắm tay lại nói: Như nay là bàn tay ắt không cao thấp, có thương lượng không?

Có ông Tăng ra giữa chúng dơ nắm tay lên.

Sơn nói: Ông chỉ là gã khai hợp.

Sơn nói: Tuyết Phong không như vậy bèn dơ bàn tay lên nói: Nắm lại thì bàn tay có cao có thấp.

Lại mở ra nói: Mở ra thì không bè đảng không thiên lệch. Hãy nói buông ra là người tốt, nắm lại là người tốt, mở ra cũng làm xe, nắm lại cũng với vết bánh xe. Nếu cho rằng đóng cửa làm xe, ra cửa hợp vết bánh xe. Ta cũng biết ông đến trong hang quỷ làm kế sống.

Nêu Tăng hỏi Mục Châu: Lễ bái Thích Ca, không lễ bái Di Lặc là thế nào?

- Hôm qua có người hỏi. Đã đuổi ra rồi.

Tăng nói: Hòa thượng sợ con không thật.

Mục Châu nói: Gậy không còn, cán chổi tạm cho ba mươi gậy.

Sơn nói: Mục Châu chỉ có nhận vách tâm, không có ý hại thành.

Nêu Táo Thọ hỏi Tăng: Từ đâu đến?

- Nước Hán.

- Thiên Tử có trọng Phật pháp không?

- Khổ thay! May là hỏi tôi chứ hỏi người khác thì sinh họa.

- Là cái gì?

Tăng nói: Người còn không thấy có, Phật pháp làm sao trọng được?

Xà-lê thọ giới lúc nào?

Tăng thưa: Hai mươi hạ.

- Tốt lắm, không thấy có người liền đánh.

Sơn nói: Vị tăng này ăn gậy rồi đi không trở lại nữa.

Lệnh của Táo Thọ tuy làm ngật vì có gió mà nổi sóng.

Nêu Triệu Châu hỏi Bà già: Đi đâu?

- Tôi đi trộm măng của Triệu Châu.

- Thành linh gặp Lão tăng thì bà làm sao?

Bà già liền cho Sư một tát, Triệu Châu liền thôi.

Sư nói: Tay giỏi lại thả hai tay xuống, cũng không có chỗ khám.

Nêu ngày Bảo Thọ khai đường, Tam Thánh cử ra một Tăng. Thọ liền đánh. Thánh nói: Người mù lại đến ở một thành Trấn Châu, bèn trở về phương trượng.

Sơn nói: Bảo Thọ Tam Thánh tuy phát minh chánh pháp nhãn tạng của Lâm Tế. Quả thật chỉ hiểu Phật không ở địa vị xứng tôn.

Lúc ấy vị Tăng này nếu là gã đó, mới được đẩy ra bèn lật đổ giường thiền. Dù cho toàn cơ Bảo Thọ cũng chỉ hơn ba ngàn dặm.

Nêu Vô Nghiệp Mã Tổ. Tăng hỏi: Thế nào là Phật?

- Chớ vọng tưởng.

Sư nói: Bít lỗ mũi đi.

Lại hỏi: Thế nào là Phật?

- Tức tâm là Phật.

Sư nói: Treo lưỡi đi.

Nêu Tăng hỏi Đức Sơn: Chư Thánh từ xưa đi chỗ nào?

- Làm cái gì?

Tăng nói: Sắc điểm phi long mã. Ba miết xuất đầu lai. (Ra lệnh rống ngựa bay, Rùa què lại xuất đầu) Sơn bèn thôi.

Hôm sau Sơn tắm ra, vị Tăng này đưa trà cho Đức Sơn. Sơn vỗ lưng vị Tăng ấy một cái.

Tăng nói: Lão già này mới biết nhìn.

Sơn nói: Nhưng vàng tinh trăm luyện cần phải bốn phận kiềm chùy Đức Sơn đã lấy mình dẫn dắt người, vị Tăng này lại cùng chịu khuất. Lấy gậy vạch một đường nói: Vừa đến công án lại đưa đến.

Chư Thánh từ trước đi chỗ nào? Đại chúng suy nghĩ bàn luận.

Sư tạm thời đánh đuổi.

Nêu Bảo Phước đang đi xẻ dưa. Thượng tòa Thái Nguyên Phu đến.

Bảo Phước nói: Nói được thì cho ông ăn dưa.

Phu nói: Đem đến đây.

Bảo Phước đi lấy một miếng dưa cho Phu. Phu lấy rồi bỏ đi.

Sơn nói: Tuy là rắn chết, biết làm cũng sống lại. Ai là người giỏi xin thử biện xem.

Nêu Tam Tuyền dạy chúng: Đạo chẳng phải ngoài vật, ngoài vật chẳng phải đạo.

Triệu Châu ra hỏi: Thế nào là đạo ngoài vật?

Nam Tuyền liền đánh.

Triệu Châu nói: Hòa thượng chớ đánh con đánh nhầm người phía sau.

Nam Tuyền nói: Rong rắn dễ biện, nạp tử khó lường.

Sư nói: Triệu Châu như rong không sừng, như rắn có chân. Lúc ấy mặc dù hết cách không đâu, đáng ăn gậy rồi đuổi ra.

Nêu Động Sơn đến Vân Môn. Môn hỏi: Từ đâu đến?

Động Sơn thưa: Tra Độ.

Vân Môn hỏi: Mùa Hạ ở chỗ nào?

Động Sơn thưa: Báo Từ ở Hồ Nam.

Vân Môn hỏi: Rời chỗ đó lúc nào?

Động Sơn thưa: Ngày hai mươi lăm tháng tám.

Vân Môn bảo: Tha ông ba gậy.

Hôm sau Sơn lên hỏi: Hôm qua được Hòa thượng tha cho ba gậy, nhưng không biết lỗi chỗ nào?

Vân Môn nói: Túi cơm Giang Tây Hồ Nam tham thiền đi Động Sơn nhân đó mà đại ngộ.

Động Sơn nói: Vân Môn phong thái như vua đề ép thì ngồi vỡ băng tan.

Lúc ấy nếu theo lệnh mà làm, con cháu chưa đến đoạn tuyệt.

Nêu một Tăng tham Mã Tổ Đại Sư.

Sư vẽ một vòng tròn nói: Vào cũng đánh, không vào cũng đánh.

Tăng vào, Sư liền đánh.

Tăng thưa: Hòa thượng đánh con không được.

Đại sư tựa vào trụ cột nghỉ đi.

Sơn nói: Cả hai đều không tỏ Hòa thượng đánh con không được, tựa vào trụ cột, suy nghĩ không đến bèn đánh vào xương sống.

Nêu Hưng Hóa hỏi Duy Na Khắc Tân: Không lâu làm bài xướng đạo.

Tân nói: Không vào giờ Xã.

Hòa nói: Biết đến không vào, không biết không vào.

Tân nói: Không giao thiệp.

Hòa liền đánh nói: Pháp chiến của Khắc Tân Duy Na không thắng phạt năm quan tiền, bày tỏ cơm ngon. Ngày tới giờ thọ trai.

Hưng Hóa tự đánh chùy nói: Pháp chiến của Khắc Tân Duy Na không thắng, không được ăn cơm, liền đuổi ra ngoài.

Sơn nói: Khắc Tân Duy Na nối thừa Hưng Hóa. Phạt tiền ra viện lại như thế, phải chọn lấy một gậy mới được.

Hãy hỏi mọi người: Gậy đã ăn rồi làm sao tìm?

Tuyết Phong cần đoạn sự việc bất bình, đem náy Phong khuấy phục Khắc Tân Duy Na. Nói xong lấy gậy đánh giải tán.

Nêu Tăng hỏi Trường Khánh: Nhiều tay đái vàng, ai là người được?

- Người có ngón được.

Tăng thưa: Học nhân có được không?

- Còn xa.

Sư thay vị Tăng này lúc ấy liền hét.

Lại nói người có ngón được một tay phân phó. Học nhân còn được

không? Trời xanh, trời xanh.

Nêu: Đại Từ dạy chúng: Sơn Tăng không hiểu lời đáp, chỉ là biết bệnh. Lúc ấy có Tăng bước ra. Đại Từ bèn về phương trượng.

Động Sơn nói: Đại khái đỡ dựng Tông Thừa phải phân biệt cái được mất. Lại Đại Từ biết bệnh không lời đáp. Lúc ấy có Tăng ra bèn về lại phương trượng. Tuyết Đậu biết bệnh không lời đáp, hoặc có Tăng ra bèn đánh vào xương sống. Mọi người biết bệnh không lời đáp có Tăng ra ắt như vậy. Chẳng có ưa điểm dám có một cái lay động.

Đại đường Thiên tử chỉ ba người.

Nêu Triệu Châu đến Hoàng Bá, Hoàng Bá thấy đến bèn mở cửa thất.

Triệu Châu nói: Cứu lửa cứu lửa.

Hoàng Bá lại ra bắt lại nói: Nói nói.

Triệu Châu: Giặc qua rồi sao mới giương cung.

Sơn nói: Thật đáng cười phải là ba mươi năm.

Bồng có nạp Tăng hỏi: Tuyết Đậu cười cái gì?

Cười giặc qua rồi sau đó mới giương cung.

Nêu Tăng hỏi Kính Thanh: Học nhân chưa thông đạt cội nguồn.

Xin thầy phương tiện.

- Là cội nguồn gì?

- Cội nguồn con.

- Nếu là cội nguồn của ông đâu nhận phương tiện.

Sơn nói: Ngâm mình đến chết nước lại đâu có chỗ nào dùng?

Thị giả hỏi: Vừa đến thành cầu y.

Kính Thanh nói: Không.

Thị giả nói: Tôn ý của Hòa thượng thế nào?

Kính Thanh nói: Một giọt nước đem hai chỗ thành rỗng.

Sơn nói: Còn hơn một tí. Tuyết Đậu không phải giảm oai quang của Kính Thanh, phải gặp mặt với vị Tăng này là nguồn cội gì? Nguồn cội ấy ba mươi năm sau cho ông ba mươi gậy.

Nêu Tăng hỏi Hương Lâm: Thế nào là việc của nạp y.

- Tháng chạp lửa đốt thiêu núi rừng.

Sơn nói: Tháng chạp thiêu đốt núi rừng vạn lại ngàn thứ, tùng xanh hạc lạnh, nhân đập tuyết lạnh. Đạt Ma không lãnh hội. Rất khó, rất khó.

Nêu Hòa thượng Bốn Nhân dạy chúng. Bình thường không đến trước tiếng sau câu. Khua Trống đùa nam nữ nhà người.

Vì sao thanh không phải là thanh, sắc không phải là sắc. Lúc ấy

có Tăng hỏi: Thế nào là thanh không phải là thanh?

Bổn Nhân gọi là sắc được không?

- Thế nào là sắc không phải là sắc?

- Gọi là thanh được không?

- Tăng lễ bái.

- Thử nghĩ ông nói là lời ông đáp. Nếu người biện được, thì có chỗ vào.

Sơn nói: Bổn Nhân cũng thật kỳ quái, nhưng lại tham xem trên trời cũng chẳng phải trước thanh sau cú, lại làm sao vào.

Nêu Vân Môn dạy chúng: Đức Phật sinh ra một tay chỉ trời, một tay chỉ đất, bước đi bảy bước, mắt nhìn bốn phương nói: Trên trời dưới đất chỉ có ta là quý nhất. Lúc ấy nếu thấy thì đánh một gậy chết rồi cho chó ăn, quý sự tính toán thái bình dưới trời.

Sơn nói: Liền lật đổ giường thiền.

Nêu Quốc Sư ba lần gọi thị giả, điếm tức bất đáo(vắng mặt)thị giả ba lần dạ, đáo tức bất điểm (có mặt) sẽ nói ta cô phụ ông, ai biết ông cô phụ ta. Đối Tuyết Đậu không được.

Vân Môn nói: Thế nào là ý chỉ của Quốc sư cô phụ thị giả, hội được là vô lý.

Sư nói: Té ra không hiểu thế nào là thị giả cô phụ quốc sư, tan thân nát xương không bao đáp được.

Sư nói: Vô lý, vô lý.

Lại nêu: Tăng hỏi Đầu Tử: Quốc sư ba lần hỏi thị giả ý chỉ thế nào?

- Cường bức người như thế.

Sư nói: Gã khờ khạo.

Tăng hỏi Hưng Hóa.

Hưng Hóa nói: Một người mù dắt nhiều người mù.

Sư nói: Đầu mỗi mù loà.

Tăng hỏi Huyền Sa.

Sa nói: Thị giả lại hiểu.

Sư nói: Trí nhiều thôi tù.

Tăng hỏi Triệu châu:

Châu nói: Như người viết chữ trong tối, chữ tuy không thành mà văn chương bóng bẩy.

Sư bèn hét.

Tăng nói Tuyết Đậu.

Tuyết Đậu liền đánh.

Cũng cần chú vị kiểm điểm thành tụng rằng:

(Sư vốn gặp hội ý chẳng khinh.

Không sự tướng thì đi trong cỏ.

Phụ ông phụ ta người chẳng hỏi.

Mặc tình thiên hạ cạnh tranh nhau).

Nêu Tăng hỏi Hòa thượng Trí Môn: Thế nào là Phật?

- Nhọc công đi hành cước.

Tăng nói: Thế nào là việc Phật hướng thượng?

- Gánh mặt trời mặt trăng trên đầu gậy.

Sư nói: Ngàn binh dễ được, một tướng khó tìm.

Nêu: Sư Tổ hỏi Nam Tuyền: Ma-ni châu người không biết, trong Tạng Như Lai đích thân thu được, thế nào là Như Lai Tạng?

- Vương Lão Sư cũng ông qua lại đó là Tạng.

Sư nói: Gã trong cỏ.

Tổ nói: Không đến không đi, cũng gọi là Tạng.

Sư nói: Trên tuyết thêm sương.

Tổ nói: Thế nào là Ngọc?

Sư nói: Hiểm, đầu sào trăm thước làm kỹ lưỡng, không phải trong đây được con mắt chủ khách trao đổi nhau, bèn có thể đi sâu vào hang cộp. Hoặc không tập dù Tổ Sư có ngộ đi nếu thì cũng là đầu rồng đuôi rắn.

Nêu Tăng lễ bái Tuyết Phong, Phong đánh năm gậy.

Tăng nói: Con có lỗi gì.

Tuyết Phong lại đánh năm gậy.

Sư nói: Tuyết Phong không biết cát đằng với người, năm gậy trước là mặt trời chiếu ngày đến, năm gậy sau mây dăng dẫn đến mưa. Ông nếu biện được cũng đáng cho năm gậy.

Nêu Mã Đại Sư sai Trì Tạng đưa thư lên Kính Sơn.

Sơn nhận thư mở ra thấy một vòng tròn, trong đó có một chấm.

Quốc Sư nghe nêu rằng: Khâm sư còn bị Mã Tổ mê hoặc.

Sư nói: Kính Sơn bị mê hoặc nếu đem trình lên Quốc Sư.

Chớ làm cái ngọn gì, khỏi bị mê hoặc đi. Có lão túc nói: Lúc ấy ngồi lại nghĩ cũng có nói, chỉ với hoạch phá. Nếu thế chỉ là không biết, dám gọi là Lão sư thiên hạ. Mỗi người đủ mắt kim cương làm thần thông biến hóa còn tránh được không?

Tuyết Đậu thấy chỗ muốn mọi người cùng biết, chỉ Mã sư. Lúc ấy vẽ ra là tự mê hoặc rồi.

Nêu Kính Thanh hỏi Tăng: Triệu Châu uống trà ông hiểu thế

nào?

Tăng bèn đi ra.

Kính Thanh nói: Hàm Đan học bộ.

Sơn nói: Vị Tăng này không phải là người Hàm Đan. Vì sao không bộ học bước nhà Đường. Nếu biện được ra uống trà cùng ông.

Nêu Tăng hỏi Vân Môn: Thế nào là việc pháp thân hưởng thượng?

- Hưởng thượng nói cho ông thì không khó, làm sao hiểu được pháp thân.

Tăng thưa: Xin Hòa thượng soi xét.

- Soi xét tức là đưa đến làm sao hội pháp thân?

- Làm sao làm sao.

Nói gã này học được nằm mãi trên giường, ta hãy hỏi ông.

Pháp thân có uống trà không?

- Tăng không nói.

Sơn nói: Sẽ thành núi chín tấc, không lên đất một sọt, lỗi chỗ nào?

Nêu Triệu Châu đến Thù Du chống gậy vào pháp đường.

Thù Du nói: Xem mũi tên.

Triệu Châu cũng nói: Xem mũi tên.

Thù Du nói: Trật rồi.

Triệu Châu nói: Trúng.

Sư nói: Cả hai đều tác gia, vì Thù Du và Triệu Châu cả hai không phải tác gia mũi nhọn không chống đỡ nhau. Dù mỗi phát mỗi trúng cũng chỉ là gã bắn ụ đất.

Nêu Lâm Tế và Phổ Hóa đến thọ trai nhà thí chủ.

Lâm Tế hỏi sợi lông nuốt được biển lớn, hạt cát chứa được núi Tu-di, hay là thần thông diệu dụng, hay là pháp ông như vậy?

Phổ Hóa đá nhào bàn ăn.

Lâm Tế nói: Thật là thô.

Phổ Hóa nói: Đây là chỗ nói thô, nói tế.

Lâm Tế bèn thôi.

Ngày kế lại cùng đến nhà thí chủ thọ trai.

Lâm Tế lại hỏi: Ngày nay cúng dường đâu giống hôm qua.

Phổ Hóa lại đá té nhào bàn ăn. Nói: Gã mù Phật pháp nói gì thô, tế.

Lâm Tế thè lưỡi ra.

Sư nói: Hai lão giặc ăn uống cũng không xong, đáng cho hai mươi

gậy, gậy tuy làm, lại cái gì đúng là giặc.

Nêu Tam Giác dạy chúng: Nếu bàn luận việc này, chê bai trên lông mi chính là lỗi sai.

Ma Cốc ra nói: Lỗi thì không hỏi. Thế nào là việc này?

Giác nói: Lỗi sai. Cốc bèn lật đổ giường thiền Tam Giác liền đánh.

Sư nói: Hai gã có đầu không đuôi. Lông mi chưa từng chê trên, nói gì việc này lỗi lầm.

Có Tăng hỏi: Lông mi vì sao không chê ở trên.

Sư bèn đánh.

Nêu Mục Châu gọi Tăng: Đại Đức. Tăng quay đầu. Mục Châu nói: Gã cố chấp.

Sư nói: Mục Châu chỉ có một mắt vì sao? Vị Tăng này đã quay đầu vì đó thành cố chấp.

Nêu Nham Đầu tham Đức Sơn nhảy qua cửa bèn hỏi: Là phạm hay là Thánh? Đức Sơn liền hét, Nham Đầu bèn lễ bái.

Đồng Sơn nghe nêu rằng: Nếu không phải là Tuế Công rất khó gánh vác.

Nham Đầu nói: Lão già không biết xấu tốt. Ta lúc ấy một tay khiên một tay cầm.

Sư nói: Thế thì môn hạ Đức Sơn. Gió lướt cỏ rạp, nhưng lại không thể lấp được miệng người. Lúc ấy mới lễ bái, bèn đánh vào xương sống, chẳng phải chặt tuyệt Động Sơn, cũng bèn lấy định tuệ lão có hiểu không? Lý tướng quân có tiếng hay không được phong hầu cũng là nhàn.

Nêu Ba Lăng dạy chúng: Tổ Sư nói: Không phải gió động, không phải phướn động, đã không phải phướn, gió thì là đối chỗ nào?

Có người cùng Ba Lăng làm chủ, cũng ra cùng Tuyết Đậu gặp nhau.

Nêu Tắc Xuyên với Bàn cư sĩ hái trà.

Bàn cư sĩ nói: Pháp giới không dung thân, sư có thấy tôi không?

Tắc Xuyên nói: Nếu không phải là Lão sư, kịp cùng Bàn cư sĩ công đáp lời.

Bàn cư sĩ nói: Có hỏi có đáp bởi là tầm thường.

Tắc Xuyên bất luận.

Bàn cư sĩ nói: Mới đến chớ kì quái hỏi nhau không?

Tắc Xuyên cũng mặc kệ.

Bàn cư sĩ hét nói: Gã này không lễ nghi, đợi ta mỗi mỗi nêu lên

giống như người mắt sáng.

Tắc Xuyên dơ giỏ trà bèn trở về.

Sư nói: Tắc Xuyên chỉ hiểu được định biên cương, không thể cùng sinh cùng tử. Lúc đó đáng cho lấy đầu cờ xuống, ai dám gọi là Bàng cư sĩ.

Nêu Tăng hỏi Vân Môn: Một lời nói hết là thế nào?

- Xé rách nát.

Sĩ khấy móng tay ba cái.

Nêu Tăng hỏi Mục Châu: Một lời nói tận hết là thế nào?

- Lão Tăng ở trong túi bát của ông.

Sư cười ha hả.

Nêu Hòa thượng Bổn Sinh đưa gậy lên dạy chúng: Ta nếu đưa lên ông liền hưởng đến chưa dơ lên thì là đạo lý. Ta nếu không dơ lên ông bèn hưởng đến dơ lên thì làm chủ tể. Thử nghĩ: Lão Tăng vì người chỗ nào?

Lúc ấy có Tăng ra thưa: Không dám vọng sinh tiết mục.

Bổn Sinh nói: Cũng biết Xà-lê không phân ngoài.

Tăng nói: Chỗ thấp thấp thường có dư, chỗ cao cao xem không đủ.

Bổn Sinh nói: Trên tiết mục lại sinh tiết mục.

Tăng không nói được.

Bổn Sinh nói: Bịt mũi trộm mùi rồng với tội phạm.

Sư nói: Vị Tăng này cũng khéo có thể mài dũa thiết tha! Đâu có thể cung gãy tên hết. Tuy như vậy, còn Bổn Sinh và tác gia Tông Sư, dơ lên cũng trời nghiêng đất ngã, cần phải vòng tay quy hàng. Buông xuống cũng cỏ rạp gió lướt nhất định hợp toàn thân hại xa. Còn thấy bổn thân là người ở không?

Sư lại đưa gậy nói: Thái bình vốn là tướng quân đem đến, không cho tướng quân thấy thái bình.

Nêu Tăng hỏi Tuyết Phong: Thanh văn kiến tình, như ban đêm thấy trăng. Bồ-tát kiến tánh như ban ngày thấy mặt trời.

Chưa rõ Hòa thượng kiến tánh như thế nào?

Tuyết Phong đánh ba cái.

Tăng lại đến hỏi Nham Đầu.

Nham Đầu đánh ba tát tai.

Sư nói: Tỳ bệnh cho thuốc, lại cho ba cái nếu theo lệnh mà làm phải đánh bao nhiêu?

Nêu Thượng Tọa Thái Nguyên Phù tham Tuyết Phong, đến pháp

đường quay nhìn. Tuyết Phong bèn xuống xem. Sư biết việc lại nói: Một ngàn năm Tác gia, Tông sư bị lão Phù vừa nhìn lại dựng cờ hàng.

Ngày kế Phù vào trượng nói: Hôm qua ngang ngược với Hòa thượng.

Tuyết Phong nói: Biết là việc bình thường Phù liền thôi.

Sư nói: Quả thật như vậy.

Tăng hỏi Vân Môn: Thế nào là chỗ ngang ngược?

Vân Môn liền đánh.

Sư nói: Đánh được trăm ngàn vạn cái. Có chỗ nào dùng, tất cả người trên quả đất này phải ăn gậy mới có thể đỡ đứng Tuyết Phong.

Thử nói: Thái Nguyên Phu có con mắt nào?

Nêu An Quốc hỏi Tăng: Được nó ở tâm y lan làm cây chiên đàn, mắt nó ở tông chỉ. Cam lồ thành vườn cỏ tật lê. Ta cần lời này có hai ý được mất. Tăng đưa tay lên nói: Không thể gọi là đầu nắm tay.

Quốc nói: Chỉ vì gọi là nắm tay.

Sư nói: Gã không dây tự buộc, nắm tay cũng không biết.

Nêu Tăng hỏi Vân Môn: Đại sư Huyền Sa ba loại lời bệnh nhân.

Vân Môn nói: Ông lẽ bái đi.

Tăng lễ bái xong đứng dậy.

Vân Môn lấy gậy chặn lại.

Tăng thối lui.

Vân Môn nói: Ông không phải bệnh mù. Lại bảo: Đến gần đây.

Tăng đến gần.

Vân Môn: Ông không phải lệnh điếc

Vân Môn hỏi: Hiểu chưa?

Tăng thưa: Không hiểu.

Vân Môn nói: Ông không phải bệnh câm.

Khi ấy Tăng có tỉnh.

Sư liền hét nói: Gã mù điếc câm ngọng này. Nếu không phải là Vân Môn thì năm lửa. Như nay có người dơ chùy dựng phát trần mặc kệ dạy đến gần lại không đến. Lãnh hội không?

Các phưởng được không? Tuyết Đậu nếu không làm sao được. Ông gã một bầy lửa có kham làm cái gì, rồi lấy gậy một lúc đánh đuổi đi.

Nêu Tăng hỏi Hương Nghiêm: Thế nào là Vương Tác Tiên Đà Bà?

- Hãy qua bên này.

Sư nói: Hay chọc quê người.

Tăng hỏi Triệu Châu: Vua đòi Tiên-đà-bà là thế nào?

Triệu Châu khom mình vòng tay.

Sư nói: Đòi muối ngựa dâng.

Nêu Cổ Sơn dạy chúng: Nếu bàn việc nay như một thanh kiếm.

Lúc ấy có Tăng hỏi: Theo lời Hòa thượng, nếu luận việc này như một thanh kiếm. Hòa thượng là tử thi, học nhân là tử thi. Thế nào là kiếm?

Cổ Sơn nói: Kéo tử thi ra.

Tăng đáp: “Dạ”

Trở về đập vỡ y bát rồi đi. Cổ Sơn đến tối hỏi Thủ tòa.

- Tăng còn đó không?

Thủ tòa đáp: Đã đi ngau lúc đó.

Cổ Sơn nói: Đáng cho hai mươi gậy.

Sư nói: Chư vị lão túc đều nói Cổ Sơn mất đi một con mắt, đâu không biết, trọng thưởng ắt có người dũng mạnh.

Tuy như vậy nếu kiếm điểm cẩn thận chưa khởi tạm thời mai một. Nêu Mục Châu hỏi trưởng lão Vũ Lăng hiểu tức là đầu lông nuốt biển lớn, mới biết đại địa một hạt bụi là thế nào?

- Hòa thượng hỏi ai?

- Hỏi Trưởng lão.

- Sao không lãnh hội?

- Ta không lãnh hội, ông không lãnh hội.

Sư nói: Đoạ vậy, đoạ vậy.

Lại nói: Lão già cát đàng này đáng cho chặt đứt.

Dơ gậy nói: Đi cỗ nào?

Nêu Ngưỡng Sơn đang ngồi, Đại Thiên Phật đến dơ một chân nói: Hai mươi tám vị Tổ Tây Thiên cũng như thế, sáu vị Tổ Sư Trung Quốc cũng như thế, Hòa thượng cũng thế, con cũng thế. Sơn xuống thiền sàng đánh bốn sợi dây.

Sư nói: Dây chưa đến đánh vỡ nhân vì sao chỉ cho dưới bốn phải là gã chém đỉnh chặt sắt mới được.

Sau đó, Đại Thiên đến Hoắc Sơn tự nói: Nhóm lấy bốn sợi dây dưới Vân Phong. Đại Thiên Phật thiên hạ tham. Hoắc Sơn nói: Đánh chuông.

Thiên liền đi.

Sư nói: Gã này tuy thấy cơ mà biến đổi, khổ nổi có đầu không đuôi.

Nêu Huyền Sa và Thiên Long vào núi gặp hổ.

Thiên Long nói: Trước mặt là HỔ.

Huyền Sa nói: Là ông phải làm thầy cho người, trước mắt chính là HỔ.

Nêu dưới núi Nam Tuyên có một am chủ, hành Tăng đi qua gọi am chủ rằng: Gần đây Hòa thượng Nam Tuyên ra đời sao không đi lễ bái?

Am chủ nói: Chẳng những Nam Tuyên mà ngàn Phật ra đời cũng không thể đi.

Nam Tuyên nghe vậy sai Triệu Châu đến xem.

Triệu Châu thấy liền lễ bái. Am chủ mặc tình.

Triệu Châu từ Tây qua Đông, Am chủ cũng mặc kệ.

Triệu Châu lại từ Đông qua Tây, Am chủ cũng mặc cho.

Triệu Châu nói: Giặc cỏ đại bại, cuốn rèm rồi đi trở về thưa với Nam Tuyên.

Nam Tuyên nói: Xưa nay ta nghi gã này.

Sư nói: Đại Tiểu Nam Tuyên Triệu, Châu bị gã cố chấp này khám phá rồi.

Nêu Tăng hỏi Phong Huyệt: Nói nín hiệp với ly vi tế thế nào là thông không phạm?

- Thường nhớ tháng ba Giang Nam, nơi chim chía cô hót, trăm hoa tươi. Từng có Tăng hỏi Tuyết Đậu: Đối với ông ta nói mổ bụng khoét tim, là thế nào?

Lại nói: Nhân gió thổi lửa khác là một nhà: Thương ba ba tha con rùa ất cần có chủ.

Nêu Nham Đầu, Tuyết Phong, Khâm Sơn đến Đức Sơn, Khâm Sơn hỏi: Thiên Hoàng cũng nói thế, Long Đàm cũng nói thế, chưa rõ Đức Sơn nói thế nào?

Khâm Sơn nói: Ông thử nêu Thiên Hoàng, Long Đàm xem.

Khâm Sơn suy nghĩ. Đức Sơn bèn đánh.

Khâm Sơn bị đánh, trở về Diên Thọ Đường nói: Đúng là đúng đánh ta quá mức.

Nham Đầu nói: Ông sao? Sao ông ta không được nói thấy Đức Sơn.

Sư nói: Chư Thiên đức! Khâm Sơn đến hỏi đầu mối thật là kỳ đặc, đành chịu đầu rồng đuôi rắn. Ông thử nêu Thiên Hoàng Long Đàm xem, Cụ Tọa bèn đánh. Kẻ trượng phu lấy râu hổ làm bốn phận, ông ta đã không thể. Đức Sơn sai đi, một nửa sai như làm hết. Tuyết Phong, Nham Đầu đều là gã trong Niết-bàn đường.

Nêu Tăng hỏi Trí Môn Hòa thượng: Thế nào là Thế bát nhã?

- Trai ngậm trăng sáng.
- Thế nào là Dụng bát nhã?
- Thở mang thai.

Sư nói: Chẳng phải chi lấy định thế giới. Cũng an ổn nước nhà.

Nếu giỏi có thể tham rõ ràng thỉnh Đan Hà Hoắc Sơn đọc bộ.

Nêu Ô Cữu có hai vị thượng tòa Huyền Sa và Thiệu Long đến.

Ô Cữu nói: Hai Thiên bát từ đâu đến?

- Giang Tây.
- Ô Cữu bèn đánh.

Tăng nói: Đã lâu nghe Hòa thượng có cơ yếu này.

Ô Cữu nói: Ông không hiểu, người thứ hai đến gần đây.

Tăng suy nghĩ.

Ô Cữu cũng đánh nói: Hãy tham thiên đi!

Sư nói: Mắt Tông Sư phải đến thế. Như nay bay thẳng ra biển ăn rồng có gã mắt chưa phân biệt đông tây, chóng gậy không biết diên đảo, dù nói chiếu dụng đồng thời, nhân cảnh câu đoạt.

Nêu Tăng từ biệt Đại Tỳ.

Đại Tỳ hỏi: Đi đâu?

- Đến Nga My lễ bái Phổ Hiền.

Đại Tỳ dựng phát trần nói: Văn Thù, Phổ Hiền đều ở trong đây.

Tăng vẽ một vòng tròn ném sau lưng.

Đại Tỳ nói Thị Giả bưng trà cho vị Tăng này.

Vân Môn nói khác: Tây Thiên chém đầu chặt tay. Trong đây tự lãnh hội lấy.

Sư nói: Dao giết người, kiếm làm sống người, biện lấy đủ mắt.

Nêu Tuyết Phong hỏi Tăng: Nghe nói Đại Đức từng vì trời sai xuống phải không?

- Không dám.
- Đâu biết đến thế.

Tăng nói: Ngưỡng mộ đạo đức đâu sợ núi mở.

Tuyết Phong nói: Ông còn sai ra đi.

Tăng bèn ra.

Tuyết Phong gọi Đại Đức, Tăng quay đầu.

Tuyết Phong nói: Là cái gì? Tăng cũng nói là cái gì?

Tuyết Phong nói: Đồ thùng sơn.

Tăng không nói.

Tuyết Phong quay lại bảo Kính Thanh: Đúng Sư Tăng này đến

trong thùng sơn.

Kính Thanh nói: Hòa thượng há không phải là theo khoản kết án.

Tuyết Phong nói: Cũng là ta thường dùng. Bỗng như gọi quay lại là cái gì. Bị ông ta nói thùng sơn là thế nào.

Kính Thanh nói: Đâu thành đạo lý.

Tuyết Phong nói: Tu thế thì bằng y.

Ông lại nói theo khoản kết án, ông thế thì bằng ta. Lại nói đâu thành đạo lý. Giống là thời tiết nào. Lúc ấy có được không được.

Kính Thanh nói: Không thấy đạo. Vị đề hồ được đời quý trọng. Người gặp đây lại thành độc được.

Sư nói: Xem cha con ông ta đẩy nhau.

Ngôn khí không hợp, người biết gọi là xương tan thịt nát ân này khó báo. Người không biết gọi là nâng cao đề thấp. Lâm huy sợ người. Độc được đề hồ ngàn năm gương rùa có hiểu không?

- Đồ thùng sơn.

Nêu Tăng hỏi Đại Ma: Thế nào là ý nghĩa của Tổ Sư Tây lai?

- Tây lai không có ý chỉ gì cả!

Tăng kể cho Diêm Quan nghe chuyện đó bảo.

- Hai thầy cùng liệm bằng quan tài.

Huyền Sa nghe câu này khen: Diêm Quan đúng là thiên sư kiệt xuất.

Sư nói: Ba cái cũng được.

Nêu Vân Môn hỏi Tăng Tân La: Ông người nào?

- Người Tân La.

- Lấy gì qua biển.

- Giặc cỏ đại bại.

Vân Môn nói: Vì sao ở trong tay ta.

- Vừa vắn.

- Mặc cho trốn chạy.

Sư nói: Lão Vân Môn đầu rồng đuôi rắn.

Gã Tăng cố chấp này vì sao ở trong tay ta, đúng là đánh vào xương sống.

Nêu: Bắc Thiên hỏi Tăng: Từ đâu đến?

- Quảng Châu.

- Hạ ở đâu?

- Ở Tư Phước.

- Phước lấy gì tư?

- Hai lớp công án.
- Hiềm nổi trong tay ta.
- Ở trong tay tức tóm thu lấy.

Bắc Thiên bèn đánh ông Tăng này không cam theo sau đuổi ra.

Sư nói: Kỳ quái làm cán vượt qua sư. Có biết ông Tăng này không?

Chỉ biết phía trước không thể nhìn phía sau. Nếu ở trong tay Tuyết Đậu gây gây ra cũng chưa buông.

Nêu Mục Châu dạy chúng: Ta thấy Bách Trượng không biết xấu tốt. Đại chúng mới vân tập, Sư lấy gậy đuổi xuống.

Lại vởi, đại chúng quay đầu.

Bách Trượng nói: Là cái gì? Có gì cùng chỗ nói. Hòa thượng Hoàng Bá đại chúng mới Vân Tập, lấy gậy đuổi xuống, lại kêu lại. Đại chúng quay đầu. Hoàng Bá nói trăng như vành cong, mưa ít gió nhiều. Còn hơn một chút.

Sư nói: Nói cái gì còn hơn, chính là chưa ở. Nếu theo Tuyết Đậu chúng Vân Tập, đồng thời đuổi xuống liền thôi, hoặc có chùy sắt không lỗ, vì chúng kiệt sức mà gánh vác, cái lông xựa nay càn khôn lấy sạch.

Sư hăm mộ dơ gậy nói: Cởi mở một phen.

Nêu Huyền Sa thấy Cổ Sơn đến làm một vòng tròn.

Cổ Sơn nói: Người người ra không được.

Huyền Sa nói: Tình biết ông ở trong thai lừa làm kế sống bụng ngựa.

Cổ Sơn nói: Hòa thượng lại thế nào?

Huyền Sa nói: Người người ra không được.

- Hòa thượng nói được thế. Vì sao con không được.

- Ta được ông không được.

Sư nói: Chỉ biết tham nhìn sóng trắng, không biết mất chân, gãy tay.

Nêu Nam Tuyên dạy chúng: Vương Lão Sư bán thân đi. Còn có người nào mua không?

Một ông Tăng ra chúng thưa: Con mua.

Nam Tuyên nói: Không sang không hèn làm sao mua?

Tăng không nói được. Ngoạ Long thay nói: Hòa thượng thuộc chuyên giáp.

Hương Sơn nói: Là đạo lý gì?

Triệu Châu nói: Sang năm cùng Hòa thượng làm lãnh bố sam.

Sư nói: Tuy nhiên tác gia tranh nhau mua, nhưng không hiểu then

chốt. Thử nói Nam Tuyền có chịu không.

Tuyết Đậu tính giá trị khiến Nam Tuyền tiến lại không cửa thối cũng không đất. Không sang không hèn làm sao mua. Chỗ khác dung Hòa thượng không được.

Nêu Thù Du lấy cành trúc thượng đường nói: còn có đình được đóng trong hư không chăng? Lúc ấy có Thượng Tọa Linh Hư ra nói: Hư không là cột trụ. Thù Du lại đánh.

Linh Hư nói: Chớ đánh lầmcon. Thù Du bèn thôi.

Sư nói: Nếu muốn lời nói việc làm lớn này phải đánh rồi đuổi ra.

Nêu Giáp Sơn và Định Sơn cùng đi vừa nói chuyện.

Định Sơn nói: Trong sinh tử không có Phật thì không mê sinh tử.

Giáp Sơn nói: Trong sinh tử có Phật thì không mê sinh tử. Cả hai bất đồng ý kiến, nên cùng đưa nhau lên Đại Mai, kể lại đầy đủ việc như trước.

Giáp Sơn hỏi: Chưa rõ cái nào thân cái nào sơ.

Đại Mai nói: Một thân một sơ.

Giáp Sơn lại hỏi: Cái nào thân.

- Hãy đi ngày mai trở lại.

- Ngày mai Giáp Sơn đến hỏi: Chưa rõ cái nào thân.

- Thân không hỏi, hỏi không thân.

Giáp Sơn ở thời gian, sau đó nói: Ta lúc ấy ở Đại Mai mất đi một con mắt.

Sư nói: Giáp Sơn đều không biết đổi được một con mắt. Lão Đại Mai lúc ấy nghe: Nếu lấy gậy một lúc đánh ra há chỉ cắt đứt hai người cát đằng cũng chính là bậc thầy thiên hạ.

Nêu Tăng hỏi Bảo Phước: Tuyết Phong bình sinh có nói câu nào? Được lấy Linh Dương treo sừng.

Bảo Phước nói: Ta không thể làm đại tử Tuyết Phong thì không được.

Sư nói: Một trăm năm mươi cái bố nạp, Bảo Phước khá một tý.

Nêu Tăng hỏi Trường Khánh: Linh Dương chưa treo sừng thì thế nào?

- Gã ở trong đám cỏ.

- Sau khi treo sừng thì thế nào?

- Loạn kêu gọi.

- Cuối cùng thế nào?

- Việc lừa chưa xong việc ngựa lại đến.

Sư nói: Đâu có thể tan thân như vi trần. Cuối cùng không đổi mắt

chúng sinh. Trường Khánh khá một tý.

Lại nói: Kẻ thường giả sử Linh Dương chưa treo sừng cũng giống vượn dậm trong quê hương.

Nêu Tăng hỏi Ba Lăng ý Tổ và ý Giáo giống nhau hay khác?

- Gà lạnh lên cây, vịt lạnh xuống nước.

Tăng hỏi Mục Châu ý Tổ và ý Giáo đồng hay khác?

Núi xanh tự núi xanh, mây trắng tự mây trắng.

Sư nói: Hỏi đã giống đáp cũng tương tự.

Trong đó có lợi tha tự lợi, đối người đối mình. Nếu kiểm điểm rõ ràng dù lấy giải không đệ nhất.

Nêu Triệu Châu dạy chúng: Đêm nay đáp lời đi. Có người nào hỏi thì ra.

Lúc ấy có Tăng ra Triệu Châu nói: ném gạch dẫn ngọc, dẫn được tấm ngói Pháp Nhân Hòa thượng bèn nêu hỏi Giác Thiết Chuỷ: Ý tiên sư thế nào?

Giác nói: Như Quốc gia Lễ bái tướng. Bèn hỏi người nào đi được?

Có Tăng ra thưa: Con đi được.

- Ông đi không được.

Pháp Nhân nói: Ta lãnh hội vậy.

Sư nói: Gã lanh lợi nghe nêu bèn biết ra sao. Tuy như thế Giác Thiết Chuỷ, Phạm Tông Sư nói không hư vọng đi ra ắt là tác gia sao lại bỏ ngói dẫn gạch Chư Thiên Đức.

Còn biết Triệu Châu không? Xưa nay đồ mờ hôi không người biết thấy chỉ cần luận bàn lại che thay công.

Nêu Đàm Nguyên từ giả Quốc Sư về tỉnh thăm Mã Tổ, vẽ một vòng tròn trên đất trải tọa cụ lễ bái.

Tổ nói: Ông muốn làm Phật đi.

- Mỗ giáp không biết nắm mắt.

- Ta không như ông.

Sư nói: Tuy mãnh hổ không ăn thịt con nó, làm sao có thể đến nói không tốt đẹp. Mọi người có biết Đàm Nguyên không? Chỉ là gã tàng thân lộ bóng.

Nêu: Quy Sơn hỏi Ngưỡng Sơn từ đâu đến?

- Trong ruộng đến.

- Trong ruộng bao nhiêu người?

Sơn cầm cái xẻng xuống, khoanh tay đứng.

Quy Sơn nói: Nam Sơn phần lớn có người cắt cỏ.

Sơn dơ xẻng lên rồi đi.

Huyền Sa nói: Ta lúc ấy nếu thấy sẽ đập cho té nhào cái xẻng.

Kính Thanh nói: Không làm gì được thuyền, phải đánh phá cái gáo.

Tăng hỏi Minh Chiêu: Ý người xưa ở chỗ cắm xẻng, chỗ vòng tay, chỗ Minh Chiêu gọi con.

Tăng đáp: Dạ.

Minh Chiêu nói: Còn từng mộng thấy Ngưỡng Sơn không?

Sư nói: Chư vị Lão túc đều cho rằng lời cắm xẻng thật kỳ đặc. Cũng giống như theo tà theo ác. Nếu y cứ theo chỗ Tuyết Đậu thấy Ngưỡng Sơn bị Quy Sơn vừa hỏi chính là lấy dây cỏ tự buộc mình, chết mười phần.

Nêu Huyền Sa hỏi Tăng: Từ chỗ nào đến?

- Thụy Nham.

- Thụy Nham có nói câu gì không?

- Thường gọi: Ông chủ.

Tự nói: Dạ tỉnh tỉnh.

Sau ông ta bị người ta lừa.

Huyền Sa nói: Như là là đùa giỡn tinh hồn rất kỳ quái.

Lại nói: Sao không ở trong kia.

Tăng nói: Thụy Nham tịch rồi.

Huyền Sa nói: Như nay gọi được ứng không?

Tăng không đáp được.

Sư nói: Trời xanh trời xanh.

Nêu Tuyết Phong hỏi Tăng từ chỗ nào đến?

- Phú Thuyền.

- Biển sinh tử chưa qua, vì sao chê thuyền?

Sư thay nói: Lâu nghe tiếng Tuyết Phong, lão thị giả suy nghĩ, phất tay áo bèn đi. Tăng đó không nói.

Trở về kể lại cho Phú Thuyền. Thuyền nói: Sao không nói ông ta không sinh tử.

Tăng lại đến Tuyết Phong nêu giống lời này. Phong nói: Đây không phải là lời ông.

- Là Phú Thuyền nói thế.

Tuyết Phong nói: Ta có hai mươi gậy gỏi cho Phú Thuyền. Hai mươi gậy lão tăng tự ăn, không can đến việc Xà-lê.

Sư nói: Có thể khu biệt, có thể chết, có thể sống. Nếu biện được thiên hạ hoành hành.

Nêu Đức Sơn Viên Minh dạy chúng nói: Chỉ có hỏi đáp chỉ đưa đầu ngón tay, lạnh thì khắp trời khắp đất lạnh.

Sư nói: Chỗ nào thấy lão câu đề. Nóng thì khắp trời khắp đất nóng. Sư nói chớ nhận lầm định sao, sum la vạn tượng triệt hạ cô nguy, đại địa sơn hà thông lên điểm dứt. Chỗ nào được một ngón tay thiền.

Nêu: Tăng hỏi Nam Viên: Chư Thánh trước đi chỗ nào?

- Không lên thiên đường thì xuống địa ngục.

Hòa thượng thế nào?

- Còn biết già báo ứng thế nào không?

Tăng suy nghĩ.

Viện lấy phát trần đánh vào miệng, rồi gọi Tăng đến gần nói: Sai ngậm là ông đi, lại lấy phát trần đánh.

Sư nói: Sai đã tự làm lại phát trần không biết chỗ đến.

Tuyết Phong nói đã mù loà như là trên tuyết thêm sương.

Nêu Bảo Phước hỏi Trường Khánh: Bàn Sơn nói ánh sáng cảnh vật đều quên, lại là vật gì?

Động Sơn nói: Ánh sáng cảnh vật chưa quên lại là vật gì?

Theo hai lão túc này đều được cắt đứt làm sao nói cắt đứt đi Trường Khánh im lặng hồi lâu.

Bảo Phước nói: Tình biết trong hang quỷ làm kế sống.

Trường Khánh nói: Ông thế nào?

Bảo Phước nói: Tay ông đỡ cày nước qua gối.

Sư nói: Điều quên chưa quên là do ta.

Bảo Phước vì sao nói chưa được cắt đứt rõ ràng có thể có cơ mọi người nói gì, Tránh được Trường Khánh ở trong hang quỷ.

Sư nói: Liễu rũ theo gió từ tây sang đông.

Nêu Đại Mai nghe thấy chuột chim bảo chúng rằng: Tức vật này chẳng phải vật khác. Ông khéo hộ trì ta sắp thị tịch.

Sư nói: Gã này lúc sống lỗ mãng. Sau khi chết mập mờ, tức vật này chẳng phải vật khác là vật gì? Còn có chỗ giáo phó không? Có gã thường cắt đứt gót chân Đại Mai dù nói tham lộ hình rất nhanh.

Nêu Tuyết Phong dạy chúng vọng Châu Đình gặp nhau với ông rồi.

Ô Thạch Lãnh gặp với ông rồi, trước Tăng đường gặp nhau với ông rồi.

Bảo Phước hỏi Nga Hồ: Trước Tăng đường lại dẫn đến Vọng Châu Đình, Ô Thạch Lãnh gặp nhau chỗ nào? Nga Hồ bỗng trở về phương tượng, Bảo Phước lại vào Tăng đường.

Sư nói: Hai lão túc chính là vậy. Chỉ biết Tuyết Phong bỏ đi không thấy Tuyết Phong dừng lại. Bồng có nạp Tăng ra hỏi: Chưa rõ Tuyết Phong thế nào? Há không phải là gã có khác đáng biết dừng lỗi? Còn có nạp tăng Vọng Châu Đình, Ô Thạch Lâu gặp nhau không? Sư im lặng hồi lâu nói: Cố chấp thiên như gai, như lúa.

Nêu: Triệu Châu hỏi Đại Từ: Bát Nhã lấy gì làm thể?

- Từ đáp: Bát Nhã lấy gì làm thể?

Triệu Châu cười ha ha, đến hôm sau Triệu Châu đang quét sân Đại Từ lại hỏi: Bát Nhã lấy gì làm thể? Triệu Châu buông chổi cười ha hả.

Sư nói: Trước cũng cười sau cũng cười, trong sự cười có dao, Đại Từ biết không? Dù biết được cũng không khỏi mất mạng.

Nêu Đức Sơn ngày nọ ăn cơm chậm tay cầm bát lên pháp đường, Tuyết Phong thấy nói: Gã này chuông chưa reo, trống chưa đánh cầm bát đi đâu? Đức Sơn trở về. Phong kể lại cho Nham Đầu nghe. Nham Đầu nói: Đại Tiểu Đức Sơn chưa hiểu câu xưa nay. Đức Sơn nghe vậy sai thị giả gọi Nham Đầu đến phương trượng hỏi: Ông không chịu chỗ nào lão tăng? Nham Đầu mặt khải ý Đức Sơn.

Hôm sau Đức Sơn thượng đường khác với thường. Nham Đầu đến trước Tăng đường vỗ tay cười nói: Lại thích được lão già hiểu được câu xưa nay. Sau ông ta người trong thiên hạ không thể làm sao được. Tuy như thế, chỉ được ba năm.

Minh Châu Đức Sơn nói: Ối chao! Không có chữ đi, không có chữ đi.

Sư nói: Từng nghe nói chạm mắt rồng vốn chỉ có một mắt, khác nào không biết Đức Sơn là con hổ không răng, nếu không phải là Nham Đầu biết khá đâu được ngày mai và hôm qua không đồng. Mọi người lãnh hội câu xưa nay chưa? Chỉ cho lão hồ biết, không cho lão hồ lãnh hội.

Nêu ngày nọ Tuyết Phong thấy khỉ bèn nói: Lưng mỗi con khỉ một bề kính xưa. Tam Thánh bèn hỏi: Trải qua vô lượng kiếp không tên, sao lấy bóng làm kính xưa?

Tuyết Phong nói: Ngọc sinh.

Tam Thánh nói: Một trăm năm mươi người thiện tri thức, thoai đầu cũng không biết.

Tuyết Phong nói: Việc lão Tăng trụ trì phiền toái.

Sư nói: Đáng cho hai mươi gậy, gậy phóng qua cũng tốt khỏi thấy lấy sai lầm làm sai lầm.

Nêu Tăng hỏi Quốc Sư: Thế nào là bản thân Lô-xá-na?

- Qua lấy tịnh bình cho lão Tăng.

Tăng đem tịnh bình đến.

- Để lại chỗ cũ.

Tăng lại hỏi: Thế nào là bản thân Lô-xá-na?

- Cổ Phật quá khứ lâu rồi.

Vân Môn đại sư nói: Không xa dấu vết.

Sư nói: Đáng được một tay chỉ trời một tay chỉ đất, đâu được không? Có hiểu chưa? Mây ở đầu núi nhàn không triệt, nước chảy dưới khe thật vội vàng.

Nêu Tăng hỏi Động Sơn: Thời thời siêng lau chùi chớ để cho bụi bám. Vì sao không được y bát của ông ta?

Sơn nói: Dù nói xưa nay không một vật cũng chưa hợp được y bát của ông ta thử nghĩ: Người nào hợp được. Tăng hạ chín mươi sáu chuyển ngữ đều không khế hợp. Xưa nay nói, giả sử đem đến ông ta cũng không cần. Động Sơn rất đồng ý.

Sư nói: Ông ta cũng không nhận là mắt tương lai ắt sẽ là mù. Còn thấy y bát Tổ Sư không? Nếu ở đây vào cửa bàn lấy hai tay phân phó. Chẳng những đầu núi gầy một cái đỡ không lên.

Giả sử người hạp Quốc đến lại khoản khoản đem đi.

Nêu Tăng hỏi Đầu Tử: Vẫn hiếm hơi giống nửa tháng phảng phất như ba tuần, cần khôn thấu không được Sư rõ ở chỗ nào?

Tổ nói: Nói gì?

- Nghĩ Sư chỉ có sóng chìm nước lại không có sóng đầy trời.

Đầu Tử nói: Ngôn ngữ nhàn rồi.

Sư nói: Đầu Tử Cổ Phật, không thể nói không biết. Nếu điếm điếm lại chính là trời đất cách xa, mới hỏi bèn hòa tiếng đánh.

Nêu Lục Phu Cửu làm thị giả cho Lâm Tế đến Giáp Sơn hỏi: Từ xa theo gió xin Sư tiếp nhận.

Sơn nói: Trước mắt không Xà-lê, ở đây không lão tăng.

Lục liền hét.

Sơn nói: Trụ trụ Xà-lê chẳng phải cỏ cỏ cọng cọng.

Mây trắng thì đồng, khe núi lại khác cắt đứt đầu lưỡi của người trong thiên hạ tức không thể không. Đâu dạy người không lưỡi giải nói.

Lục Phu không đáp.

Sơn bèn đánh.

Sư nói: Gã này đáng buồn, đáng bệnh.

Lại đến Lâm Tế ông ta đã mây trắng thì đồng, ta cũng khe núi đều khác, nói gì người không lưỡi không hiểu lời, mở tọa cụ rồi đánh Giáp Sơn. Nếu là kẻ biết nhất định an bài dưới cửa sáng.

Nêu Tam Thánh hỏi Tuyết Phong: Cá vàng phủng lưỡi lấy gì làm thức ăn?

- Đợi ông ra khỏi lưỡi sẽ nói với ông.

Tam Thánh nói: Một ngàn năm trăm thiện tri thức, thoạt đầu cũng không biết.

Tuyết Phong nói việc lão Tăng trụ trì thiền toái.

Sư nói: Đáng tiếc phóng qua, đáng cho hai mươi gậy. Gậy này một gậy dù không được chính là ít gặp tác gia.

Nêu Phục Ngưu vì Mã Tổ đem thư đến chỗ Quốc Sư. Quốc Sư hỏi: Mã Tổ có nói câu gì để dạy người không?

- Tức tâm tức Phật.

- Là lời nói gì? Quốc Sư im lặng hồi lâu lại hỏi: Lại có nói câu gì không?

- Không phải là tâm, không phải là vật.

Quốc Sư nói: Còn hơn một chút.

Sư thay lời: Lúc ấy liền hết.

Phục Ngưu lại hỏi: Hòa thượng ở đây thế nào?

Quốc Sư nói: Ba điển như nước chảy. Cong như liềm gặt lúa.

Sư nói: Là nói gì? cũng đáng cho một tát tai.

Thấy không lấy ngàn năm khó quên.

Nêu Huyền Sa hỏi Kính Thanh: Ta không thấy một pháp là quá lo, ông nói không thấy pháp nào?

Kính Thanh chỉ cột trụ nói: Chẳng phải là không thấy pháp này phải không?

Huyền Sa nói: Chiết chung gạo trắng nước trong, theo ông ăn.

Phật pháp thì chưa có.

Sư nói Đại Tiểu Kính Thanh bị Huyền Sa làm nóng mắt.

Ta lúc ấy nếu thấy chỉ hương đạo. Linh Sơn thọ ký cũng chưa đến như thế.

Nêu Tiên Báo Ân hỏi Tăng: Từ chỗ nào đến?

- Ngọa Phong.

- Ở đó bao lâu?

- Qua đông qua hạ.

- Long môn không khách ngũ vì sao ở đó lâu thế?

Trong hang sư tử không có thú khác.

Đại Từ nói: Ông thử làm sư tử hống xem.

- Nếu làm sư tử hống tức không phải là Hòa thượng.

Đại Từ nói: Nghĩ ông mới đến, hãy cho ba mươi gậy.

Sư nói: Chư Thiên đức kỳ quái. Nếu bằng phẳng thì cả hai không tổn thương. Y lệnh thì cả hai đều hiểm. Còn kiểm điểm được không?

Nêu Thuyền Tử nói:

Thiên xích ty luân trực hạ thù

Nhất ba tài động vạn ba tùy

Dự tĩnh thủy hàn ngư bất thực

Mãn thuyền không tải nguyệt minh quy.

(Ngàn thước tơ lụa mãi rủ xuống, một làn sóng động vạn làn sóng theo, đêm tĩnh lặng nước lạnh cá không ăn, đầy thuyền không chở trăng sáng về.)

Sư nói: Gã này nhọc mà vô công. Bồng như Vân Môn nói: “Một câu hợp ngữ, vạn kiếp buộc cọc lửa, lại làm sao tránh khỏi lỗi này. Sư im lặng hồi lâu nói:

Mạc vị thủy hàn ngư bất thực

Như Kim điều đắc mãn thuyền quy.

(Chớ bảo nước lạnh cá không ăn, như nay câu được đầy thuyền về.)

Nêu Đầu Tử hỏi thiền khách Cự Vinh: Lão tăng chưa từng có một lời nửa câu vào tai mắt của quý vị, đầu cần phải gặp sơn tăng.

Tăng nói: Đến đây không thực hành ba lễ, quả thực không đành lòng.

Đầu Tử nói: Người xuất gia được như thế không bia ký.

Tăng nhiều quanh thiền sàng một vòng rồi ra.

Tử nói: Có mắt không lỗ tai, sáu tháng ngồi bên lửa.

Sư nói: Cũng không được bỏ qua, mới chuyển bèn bắt ở rồi hét, là ai không cam. Nếu nhảy ra được không ngại là một viên nạp Tăng.

Nêu Tổ Sư nói: Sáu trần không xấu lại đồng chánh giác.

Cây gậy là trần, có lỗi gì, lỗi đã không nên hợp biện chủ.

Cho nên nói: Quét trên đồng phân hiện thân tượng sáu.

Lại dờ ở một bên, vách đứng ngàn mét trên khối thịt đỏ. Lại phóng qua một cái, dù tám mặt bốn phương chính là đánh cái giá.

Niêm Cổ nói: Trong mắt dính cát không được, trong tay dính nước không được. Bồng như có người tin được, lấy được, không bị người lừa. Ngôn ngữ của Tổ Phật là bát nóng sao kêu tiếng, lại xin quấy cao tui bát, bẻ gãy cây gậy, dù chọn lấy một người vô sư nói. Lại nói trong mắt

chứa được núi Tu-di, trong tay đựng được nước biển lớn. Kẻ bình thường được người thương lượng ngôn giáo Tổ Phật, như rồng được nước, như hổ dựa núi. Lại phải gánh túi bát lên, vác ngang cây gậy cũng là một người vô sự nói. Lại nói thế thì cũng không được, không thế cũng không được. Sau này không giao thiệp, trong ba người vô sự nói. Phải chọn một người làm thầy.